

1. FORDULÓ

Beküldési határidő: 2020. november 16. (hétfő)

Beküldési cím: kreativtortenelem.pte@gmail.com vagy postán PTE BTK Történettudományi Intézet, 7624 Pécs Rókus u. 2. A borítékra kérjük ráírni: Kreatív Történelem továbbá a csapat és az iskola nevét.

Továbbjutás: a második fordulóra a feladatsor megoldásában legalább 80%-ot elért csapatok kapnak meghívót 2020. december 14-ig.

A 16-18. század sok tekintetben a változások kora Európa történetében, hosszú átmeneti periódus a középkor univerzálisnak tekintett rendje és a modern nemzetállami struktúrák létrejötte között. Változnak a politikai keretek: Európa uralkodóinak majdnem mindegyike megkísérli kiterjeszteni hatalmát alattvalói fölött, több országban létrehozva azt az uralmi rendszert, amelyet hagyományosan (és egyes történészek szerint tévesen) abszolutizmusnak neveznek. Változóban van a társadalmi szerkezet is: a származási alapon szerveződő, rendi társadalomnak nevezett merev berendezkedés lassanként bomlásnak indul, fokozatosan átadva helyét a vagyoni alapon szerveződő társadalmi csoportok létrejöttének. De változóban van a kultúra és a vallás is: a középkori, az „eretnekmozgalmak” rendszeres felbukkanása ellenére egységes nyugati egyház egymással versengő felekezetekre szakad, ezzel komoly visszahatást gyakorolva az említett politikai és társadalmi folyamatokra is. Ezekhez a jelenségekhez társulnak a földrajzi felfedezések hatására kialakuló változások, amelyek az európai világképre, a gazdaságra, de még az egészségügyi és a migrációs folyamatokra is befolyást gyakorolnak.

I. FELADAT: A KORA ÚJKOR NAGY VÁLTOZÁSAI – (NEM CSAK) REFORMÁCIÓ

Vitatható, hogy 1517. október 31-én Luther Márton, Ágoston-rendi szerzetes valóban kiszegedte-e a wittenbergi vártemplom kapujára a híressé vált 95 tézisét, azonban az nem kétséges, hogy fellépése és követelése betetőzték a korábbi évtizedek törekvéseit és elindították azt az összetett folyamatot, amely nemcsak a protestáns felekezetek létrejöttéhez vezetett, hanem gazdasági, társadalmi és kulturális téren is mélyen átalakította az addigi katolikus Európát.

Az 1521. évi wormszi konkordátum előtt Luther és követői szabadon munkálkodtak a német területeken, hogy híveket szerezzenek mozgalmuknak. Luther sikerének kulcsa többek között a nyilvánosság elérésében, új típusú „marketingstratégiájában” rejlett. Felismerve a Gutenberg találmányában rejlő lehetőségeket, tanai a templomok falain kívül is villámgyorsan elterjedtek.

Mutassátok be azokat a kora újkori folyamatokat, melyeket összefoglalóan általában reformációnak nevezünk!

Varga Szabolcs, Árkádia folyóiratban megjelent összefoglaló tanulmányát alapul véve készítetek egy tetszőleges grafikai rendezőt (táblázat, fűrtábra, folyamatábra, gondolattérkép, stb.), amely érzékelteti a vallási, társadalmi és politikai változások

- kiváltó okait
- menetét
- és következményeit.

Az ábrában jelenítsétek meg

- a kulturális tényezők szerepét
- és tetszőleges eszközökkel (pl. színkód stb.) érzékeltessétek a vallási, kulturális és a hatalmi-politikai kérdések szétválását illetve összefonódását!

Az ábra maximum 10-15 kulcselemet tartalmazhat, melyekhez pár mondatos magyarázatot vagy illusztrációt is megadhattok. Nem baj, ha egyes részletek kimaradnak, de fontos, hogy ügyeljetek a lényeg megragadására és a megfelelő logikai rend megtalálására!

A kivitelezés formáját és formátumát (papíralapú vagy elektronikus) rátok bizzuk, legyetek kreatívak és ne feledjétek, hogy az ötletesség mellett az esztétikus kivitelezéssel is pontot gyűjthettek!

FONTOS: minden beküldött lapon/tárgyon/fájlon/e-mailben és borítékon tüntessétek fel a csapat és az iskola nevét!

Ajánlott irodalom:

Varga Szabolcs: A lutheri reformáció és a katolikus megújulás. *Árkádia folyóirat*
<http://www.arkadiafolyoirat.hu/index.php/3-a-barokk-es-a-reformacio-kora/72-a-reformacio>

Nyomtatott verzió: Az abszolutizmus kora. Árkádia kiskönyvtár – történelem 3. Szerk. Dévényi A., Forgó A., Gózszy Z., Kronosz Kiadó, Pécs, 2019. 104-131. old.

Értékelés:

• kiválasztott kulcselemek relevanciája, lényegkiemelés:	10 pont
• kulcselemekhez fűzött értelmezések/illusztrációk tartalmi megfelelősége:	10 pont
• Ábra logikai elrendezése:	5 pont
• Kreativitás a tartalmi és formai megjelenítésben:	10 pont
Összesen:	35 pont

II. FELADAT: „SZEMÉLYES” TÖRTÉNELEM – MIT MESÉLNE BETHLEN GÁBOR?

Bethlen Gábor, Erdély egyik legjelentősebb fejedelme, a gazdaság, a kultúra és a diplomácia terén is komoly eredményeket ért el. Uralkodása (1613–1629) alapozta meg Erdély „aranykorát”. Mindemellett figyelemre méltó személyiség is volt.

Készítsetek egy scrapbook-ot (<https://scrapfellow.com/mi-a-scrapbook>), amely bemutatja a fejedelem életének fontos állomásait, valamint a 16-17. századi magyar nemesi udvari élet jellegzetességeit.

Az albumban a fejedelem életének alábbi négy eseményét mutassátok be:

1. Apródként Báthory Zsigmond udvarában,
2. Szerelme Károlyi Zsuzsannával,
- 3-4. Két szabadon választott bejegyzés, az egyik egy hétköznapi, a másik egy ünnepi alkalomról

Mіндеzt úgy, hogy az albumban megjelenjenek a korabeli élet attribútumai, a korabeli hangulatok, ízlés, szokások, életmód, divat sajátosságai.

Ügyeljete a scrapbook formai (műfaji) jellemzőire és a megfelelő szövegek beillesztésére, fényképek csatolására és egyéb, a korról és az eseménnyel összefüggő elemek felhasználására az albumban.

A kivitelezés formáját és formátumát (papíralapú vagy elektronikus) rátok bízunk, legyetek kreatívak és ne feledjétek, hogy az ötletesség mellett az esztétikus kivitelezéssel is pontot gyűjthettek!

Adjátok meg a felhasznált szakirodalmat is, ügyeljete a pontos bibliográfiai adatok feltüntetésére (szerző, cím, kiadó, kiadás helye és éve; internetes forrás esetén: szerző, cím, pontos link + letöltés dátuma).

FONTOS: minden beküldött lapon/tárgyon/fájlon/e-mailben és borítékon tüntessétek fel a csapat és az iskola nevét!

Ajánlott irodalom:

Általános eligazodáshoz:

Oborni Teréz: Bethlen Gábor. In. Oborni Teréz: Erdély fejedelmei. Pannon Kiadó, Bp. 2002. 95–125.

Az életeseményekhez:

Erdösi Péter: Az itáliai erényekben vétkesnek mondott erdélyi fejedelem. *Sic itur ad astra*, 1996/1–3. 12–48.

https://epa.oszk.hu/01000/01019/00027/pdf/EPA01019_sic_itur_ad_astra_1996_01-03_012-048.pdf

Oborni Teréz: „Igaz szerelmesed, Gabriel”. Bethlen Gábor és Károlyi Zsuzsanna története. *Korunk*, 2016. december. 20–28.

https://epa.oszk.hu/00400/00458/00625/pdf/EPA00458_korunk_2016_12_020-028.pdf

Horn Ildikó: Báthory István apródjai. In Kincses Katalin Mária (szerk.): Hadi és más nevezetes történetek. Tanulmányok Veszprémy László tiszteletére. Hadtörténeti Intézet és Múzeum, 2018. 203–208. https://m.militaria.hu/uploads/files/66095900_1586942726.pdf

Hankiss Ágnes: Érzékeny búcsú a fejedelemtől. Magvető, Bp. 1985.

Radvanszky Béla: magyar családélet és háztartás a XVI és XVII. században, 1–3. kötet. MTA, Bp. 1879.

<https://digitalia.lib.pte.hu/hu/pub/radvanszky-bela-magyar-csaladelet-es-haztartas-16-17-sz-budapest-mta-1896-1-1455>

Értékelés:

- Az albumban rögzített képi, szöveges és egyéb elemek tartalmi megfelelése (6 pont/életeseemény): 24 pont
- Az album kivitelezése, kreativitás: 16 pont
- Felhasznált szakirodalom, források (minőség, mennyiség, pontos hivatkozások): 5 pont

Összesen: 45 pont